

Advies nr. 61/2020 van 10 juli 2020

Betreft: Advies over een voorontwerp van een besluit van de Duitstalige Regering betreffende de ondersteuning van gezinnen bij meerlingengeboorten (CO-A-2020-058)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna de "Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, inzonderheid op artikel 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van de heer Antonios Antoniadis, Viceminister-President en Minister van Gezondheid en Sociale Aangelegenheden, Ruimtelijke Ordening en Huisvesting ontvangen op 11 juni 2020;

Gelet op het verslag van Mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 10 juli 2020 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE AANVRAAG

1. De Heer Antonios Antoniadis, Viceminister-President en Minister van Gezondheid en Sociale Aangelegenheden, Ruimtelijke Ordening en Huisvesting (hierna: de aanvrager) verzocht op 11 juni 2020 een advies van de Autoriteit over een *Voorontwerp van een besluit van de Regering betreffende de ondersteuning van gezinnen bij meerlingengeboorten* (hierna: "het Ontwerp").
2. Het Ontwerp geeft uitvoering aan artikel 83 van het decreet van 23 april 2018 *betreffende de gezinsbijslagen* (hierna: "het Decreet") en geeft aan op welke wijze de ondersteuning van gezinnen bij meerlingengeboorten in de Duitstalige Gemeenschap georganiseerd dient te worden.
3. Personen belast met de opvoeding van minstens drie kinderen jonger dan drie jaar kunnen – op aanvraag – ondersteuning krijgen indien:
 - die kinderen dezelfde woonplaats in het Duitse taalgebied hebben;
 - het leeftijdsverschil tussen die drie kinderen minder dan 18 maanden bedraagt.

Deze ondersteuning bij meerlingengeboorten kan zowel in de vorm van financiële bijstand geschieden als in de vorm van een volledige of gedeeltelijke overname van de kosten van dienstprestaties.

4. De beoordeling van de aanvragen en het vervolgens al dan niet toekennen van een ondersteuning bij meerlingengeboorten gaat gepaard met een verwerking van persoonsgegevens van de betrokkenen, teneinde na te gaan of de ter zake toepasselijke voorwaarden voor toekenning zijn vervuld.

II. ONDERZOEK VAN DE AANVRAAG

1. Doeleinde

5. Volgens artikel 5.1.b) AVG is de verwerking van persoonsgegevens enkel toegestaan voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden.
6. Uit artikel 83 van het Decreet en de artikelen 6, 4^e lid en 2 van het Ontwerp blijkt dat de verwerking van persoonsgegevens noodzakelijk is in het kader van de behandeling van aanvragen inzake ondersteuning bij meerlingengeboorten teneinde na te gaan of de betrokkenen beantwoorden aan de in artikel 83 van het Decreet omschreven toepassings- en toekenningsvoorwaarden.
7. De Autoriteit is van oordeel dat het desbetreffende doeleinde beschouwd kan worden als welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd in de zin van artikel 5.1.b) AVG.

2. Verwerkingsverantwoordelijke

8. Artikel 4.7. AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de verwerkingsverantwoordelijke diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen. Teneinde een coherent en hoog beveiligingsniveau te verzekeren voor de betrokkene is het daarom noodzakelijk dat de aanduiding van een verwerkingsverantwoordelijke in de regelgeving overeenkomt met de rol die deze actor in de praktijk opneemt.
9. Artikel 6, lid 1 van het Ontwerp duidt de regering aan als verantwoordelijke voor de verwerking in de zin van artikel 4.7. AVG. Het bepaalt verder dat het centrum voor de gezonde ontwikkeling van kinderen en jongeren (hierna: het centrum) en de dienst¹ optreden als verwerkers in de zin van artikel 4.8. AVG.
10. De Autoriteit meent echter dat rekening houdend met artikel 6 van het bijzonder decreet van 20 januari 2014 *tot oprichting van een centrum voor de gezonde ontwikkeling van kinderen en jongeren* dat het centrum bestempelt als een instelling van openbaar nut en een autonome publiekrechtelijke rechtspersoon en gezien de werkelijke opdracht van het centrum in deze context, het centrum optreedt als verantwoordelijke voor de verwerking en als dusdanig aangemerkt dient te worden. Zoals immers blijkt uit artikel 8 en 13 van het Ontwerp wordt de aanvraagprocedure en de verdere

¹ Artikel 1, 3° van het Ontwerp bepaalt dat onder de dienst wordt verstaan: de dienstverrichter die - in de zin van artikel 10 van het decreet van 13 december 2018 betreffende het aanbod aan diensten voor ouderen en personen met ondersteuningsbehoefte, alsook betreffende palliatieve zorg - gezins- en ouderenhulp verricht en die - op grond van dat decreet - een vergunning daarvoor heeft gekregen.

begeleiding van de betrokkenen georganiseerd in de schoot van het centrum en niet de regering (wiens opdracht beperkt blijft tot het al dan niet goedkeuren van de aanvraag).

3. Proportionaliteit/ minimale gegevensverwerking

11. Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden ('minimale gegevensverwerking').

12. Artikel 8 en 13 van het Ontwerp bepalen dat om na te gaan of de betrokkene aanspraak maakt op ondersteuning, de volgende (persoons)gegevens opgevraagd zullen worden over **de personen belast met de opvoeding² en de kinderen**:

1° naam, voornaam, geboortedatum, **rijksregisternummer**, woonplaats, telefoonnummer en e-mailadres;

2° samenstelling van het gezin, **gezinssituatie** en relatie tot het kind;

3° inlichtingen over de vermoedelijke geboortedatum van het jongste kind, als de aanvraag voor de geboorte van dat kind wordt ingediend;

4° rekeningnummer van de persoon belast met de opvoeding.

13. Ter bevordering van de voorzienbaarheid inzake de te verwerken gegevens, dient er een onderscheid te worden gemaakt tussen enerzijds informatie die wordt opgevraagd over de persoon belast met de opvoeding en anderzijds informatie over het (de) betrokken kind(eren).

14. Uit de huidige verwoording van het artikel blijkt onvoldoende op welke gegevens de notie 'gezinssituatie' betrekking heeft en waarom deze informatie noodzakelijk is voor de doeleinden van de verwerking. In zover men beoogt de partnerschapssituatie van de aanvragers vast te stellen teneinde te bepalen welke persoon *de facto* belast is met de opvoeding – in lijn met de door de steller van het Ontwerp verstrekte informatie³ – dient dit te blijken uit het Ontwerp.

² Artikel 1, 2° van het Ontwerp bepaalt dat de persoon belast met de opvoeding verwijst naar de persoon vermeld in artikel 83 van het Decreet.

³ Daartoe heeft de steller van het Ontwerp het volgende verstrekt: "*Als Information ist vorgesehen, in welcher partnerschaftlichen Situation sich der/die Antragsteller befindet/befinden: ledig, verheiratet, gesetzlich zusammenlebend oder geschieden. [...] Die Beziehung der Antragsteller zueinander wichtig um zu wissen, wer das Anrecht auf diese Unterstützung eröffnet. Beispiel: die Eltern sind getrennt und leben getrennt, ohne dass die Haushaltszusammensetzung angepasst wurde. Das Anrecht eröffnet die Person, die mit der Erziehung beauftragt ist und wo die Kinder wohnen. Ohne eine aktuelle Informationen zur Familiensituation könnten zum Beispiel beide Eltern einen Antrag stellen, ohne dass die Bearbeiter des Dossiers nachvollziehen können, welcher Antragsteller tatsächlich das Anrecht eröffnet. Die Haushaltszusammensetzung gibt nicht immer Aufschluss darüber, wie die Beziehung zwischen den potenziellen Antragstellern tatsächlich ist. Diese Angaben werden anhand des Antragsformular bei den Betroffenen abgefragt.*"

15. Daarnaast merkt de Autoriteit op dat het gebruik van het Rijksregisternummer slechts toegestaan is voor zover de betrokken instanties over de vereiste machtiging beschikken, op grond van de wet van 8 augustus 1983 *tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen* (artikel 8, §1)⁴. Overeenkomstig deze bepaling is er geen machtiging vereist om het Rijksregisternummer te gebruiken wanneer dit gebruik uitdrukkelijk voorzien is door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie. In de andere gevallen wordt de machtiging tot gebruik van het Rijksregisternummer in principe verleend door de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken, onder de voorwaarden bepaald in de artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983.
16. Voor het overige roepen de te verwerken gegevens geen specifieke bedenkingen op in het licht van artikel 5.1.c) AVG.

4. Bewaartermijn van de gegevens

17. Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
18. Artikel 7 van het Ontwerp voorziet in een bewaartermijn van de in het kader van (de aanvragen voor) ondersteuning bij meerlingengeboorten ingezamelde en verwerkte (persoons)gegevens:

1° voor een persoon belast met de opvoeding die nooit werkelijk recht op ondersteuning in geval van een meerlingengeboorte had: tot 5 jaar na het einde van de maand waarin de desbetreffende aanvraag gedaan werd;
2° voor een persoon belast met de opvoeding die recht op ondersteuning in geval van een meerlingengeboorte had: tot 5 jaar na het einde van de maand waarin het recht voor het laatst bestond, tenzij enkele gegevens noodzakelijk zijn om een nieuw recht te onderzoeken;
3° voor een persoon belast met de opvoeding die het voorwerp is van een administratieve of gerechtelijke procedure: tot 5 jaar na het einde van de maand waarin de procedure beëindigd werd.

⁴ "De machtiging om het Rijksregisternummer te gebruiken, wordt door de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken toegekend aan de overheden, instellingen en personen, bedoeld in artikel 5, § 1, wanneer dit gebruik noodzakelijk is voor de uitvoering van taken van algemeen belang.

De machtiging om het Rijksregisternummer te gebruiken houdt de verplichting in dit Rijksregisternummer eveneens te gebruiken in de contacten met het Rijksregister van de natuurlijke personen.

Er is geen machtiging vereist om het Rijksregisternummer te gebruiken wanneer dit gebruik uitdrukkelijk voorzien is door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie".

19. In eerste instantie verstrekt de steller van het ontwerp⁵ dat een bewaartermijn van 5 jaar in de onderscheiden gevallen noodzakelijk is voor het opvangen van verschillende situaties die mogelijks aanleiding kunnen geven tot het ontstaan van een recht op ondersteuning. Daarnaast verduidelijkt de aanvrager dat de bewaartermijn eveneens noodzakelijk is teneinde te kunnen voorzien in een effectieve verhaalmogelijkheid voor de betrokkene⁶. Hoewel de Autoriteit, in het licht van artikel 4, §1, eerste lid van het Ontwerp, meent dat er onvoldoende aangetoond wordt waarom de betrokken termijnen noodzakelijk zijn voor het opvangen van situaties die mogelijks aanleiding geven tot het ontstaan van een recht op ondersteuning, acht ze de bewaartermijn alsnog verantwoord in de mate dat ze het vlotte verloop van een beroepsprocedure beoogt.
20. Uit de door de steller van het Ontwerp verstrekte informatie leidt de Autoriteit af dat het de bedoeling is van de Regering om een aanvraag, die initieel geen aanleiding gaf tot ondersteuning, alsnog te honoreren wanneer er binnen een bepaalde termijn na de aanvraag nog een kind geboren wordt wiens geboorte aanleiding geeft tot de vervulling van de toekenningsvoorwaarden. In zover de steller van het Ontwerp zich op deze mogelijkheid steunt om de voorgeschreven bewaartermijn te verantwoorden, dient dit uitdrukkelijk opgenomen te worden in het Ontwerp.
21. Wat betreft de bewaartermijn in 2° meent de Autoriteit dat de zinsnede "*tenzij enkele gegevens noodzakelijk zijn om een nieuw recht te onderzoeken*" de voorzienbaarheid van de geviseerde verwerking in het gedrang brengt. De Autoriteit is van oordeel dat bij het ontstaan van een nieuw recht na het verlopen van de bewaartermijn het volstaat dat de betrokkene een nieuwe aanvraag doet en adviseert bijgevolg om de zinsnede in kwestie weg te laten.

5. Rechtsbasis, voorzienbaarheid van de norm en legaliteitsbeginsel

22. Elke verwerking van persoonsgegevens moet steunen op een rechtsgrond in de zin van artikel 6.1. AVG. Gelet op het aanvraagformulier en de reglementaire omkadering van de voorgeschreven inzameling en verwerking van persoonsgegevens in het Ontwerp, blijkt de aanvrager zich te steunen op artikel 6.1.e) AVG.
23. De Autoriteit wijst er op dat de verwerking van persoonsgegevens die noodzakelijk is voor de vervulling van een wettelijke verplichting en/of voor de uitoefening van een taak van algemeen belang of in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag die aan de verwerkingsverantwoordelijke(n) is toevertrouwd, overeenkomstig artikel 6.3. van de AVG, gelezen

⁵ "*Bei der Geburt eines weiteren Kindes kann die Unterstützung erweitert oder verlängert werden. Ab einem gewissen Alter der Kinder verfällt dagegen das Anrecht auf eine Beihilfe. Der Zeitraum von 5 Jahren deckt alle Varianten von Familiensituationen ab, die für eine Beurteilung des Antrags zu berücksichtigen sind.*"

⁶ "*Zweitens haben die Familien eine Einspruchsmöglichkeit und für diese Frist werden die Daten aufbewahrt, um einen eventuellen Einspruch bearbeiten zu können.*"

in het licht van overweging 41, geregeld moet worden door duidelijke en nauwkeurige regelgeving, waarvan de toepassing voor de betrokkenen voorzienbaar moet zijn. Bovendien is het volgens artikel 22 *Grondwet* noodzakelijk dat de "wezenlijke elementen" van de gegevensverwerking door middel van een formele wettelijke norm (wet, decreet of ordonnantie) worden vastgesteld.

24. Aangezien de in het Ontwerp geïmplementeerde verwerking geen belangrijke inmenging in het privéleven van de betrokkenen impliceert, lijkt het in deze context voldoende dat het (de) doeleinde(n) van de verwerking en – indien mogelijk – de verwerkingsverantwoordelijke⁷ in een wet in de formele zin worden vermeld. De andere elementen van de verwerking kunnen eveneens in de wet opgenomen worden of kunnen in een uitvoeringsbesluit worden gepreciseerd, op voorwaarde dat daartoe in de wet een duidelijke delegatie wordt voorzien. Het betreft:

- het soort gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van dit (deze) doeleinde(n)⁸,
- de bewaartermijn van de gegevens⁹,
- de categorieën betrokkenen van wie de gegevens zullen worden verwerkt,
- de ontvangers of categorieën ontvangers aan wie de gegevens worden meegedeeld¹⁰,
- de omstandigheden waarin ze zullen worden meegedeeld.

25. Dienaangaande heeft de Autoriteit vastgesteld dat de doeleinden van onderhavige verwerking voortvloeien uit artikel 83 van het Decreet en uit de bepalingen van het Ontwerp (cf. randnummer 6).

26. Daarnaast, weliswaar mits inachtneming van de in dit advies gemaakte opmerkingen daaromtrent, worden de verwerkingsverantwoordelijke (cf. randnummers 9 – 10), het soort gegevens die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de doeleinden (cf. randnummer 12), de bewaartermijn van de gegevens (cf. randnummer 18), de categorieën betrokkenen van wie de gegevens zullen worden verwerkt¹¹, de ontvangers aan wie de gegevens worden meegedeeld en de omstandigheden waarin ze meegedeeld zullen worden¹² gespecificeerd in het Ontwerp.

⁷ Artikel 4.7 AVG: „„verwerkingsverantwoordelijke”: een natuurlijke persoon of rechtspersoon, een overheidsinstantie, een dienst of een ander orgaan die/dat, alleen of samen met anderen, het doel van en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens vaststelt; wanneer de doelstellingen van en de middelen voor deze verwerking in het Unierecht of het lidstatelijke recht worden vastgesteld, kan daarin worden bepaald wie de verwerkingsverantwoordelijke is of volgens welke criteria deze wordt aangewezen;”

⁸ Artikel 5.1.c), AVG bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt moeten zijn tot wat noodzakelijk is voor de beoogde doeleinden (principe van "minimale gegevensverwerking").

⁹ Krachtens artikel 5.1.e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.

¹⁰ Lees bijvoorbeeld, Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 29/2018 van 15 maart 2018, punt B.18, en Grondwettelijk Hof, Arrest nr. 44/2015 van 23 april 2015, punten B.36.1 en v.

¹¹ Het volgt uit artikel 8 en 13 van het Ontwerp dat de gegevens van de personen belast met de opvoeding en de kinderen die aanleiding geven tot het recht op ondersteuning verwerkt zullen worden.

¹² Artikels 9 – 10 en 14 – 15 van het Ontwerp bepalen de modaliteiten van de onderlinge gegevensoverdracht door de betrokken autoriteiten.

OM DEZE REDENEN,

de Autoriteit,

is van oordeel dat de volgende aanpassingen van het ontwerp zich opdringen:

- Aanduiding van het centrum als verantwoordelijke voor de verwerking in de zin van artikel 4.7. AVG rekening houdend met hetgeen uiteengezet in randnummer 10.
- Inachtneming van de opmerkingen inzake de te verwerken gegevens overeenkomstig randnummers 13 – 15 en de bewaartermijnen overeenkomstig randnummers 19 – 21.

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum